

**ANALIZA JURIDICO-COMPARATIVĂ A NORMELOR CARE STABILESC
RĂSPUNDEREA PENTRU INFRAȚIUNILE PRIVIND TRAFICUL DE PERSOANE ÎN
LEGEA PENALĂ A GEORGIEI, A IRLANDEI ȘI ÎN CEA A REPUBLICII PALAU**

Mihai ȘTEFĂNOAIA

Universitatea de Stat din Moldova

În prezentul articol sunt clasificate reglementările referitoare la infracțiunile privind traficul de persoane din legislațiile Georgiei, Irlandei și Republicii Palau în rândul legislațiilor în care se incriminează fapta de trafic de persoane adulte, alături de fapta de trafic de minori (trafic de copii). Analiza juridico-comparativă a normelor ce stabilesc răspunderea pentru infracțiunile privind traficul de persoane în legea penală a Georgiei, a Irlandei și a Republicii Palau e raportată la diferențele cu dispozițiile de la art.210 și 211 CP Rom din 2009 și la art.165 și 206 CP RM din 2002. Prin urmare, subiect al analizei reprezintă: conținutul și modalitățile acțiunilor principale și adiacente ale faptei prejudiciabile; forma de sancționare și răspundere pentru infracțiune; diferențierea formelor scopului infracțiunii; diferența dintre noțiunile consemnate în Codul penal al Georgiei din 22.07.1999, în Legea Irlandei nr.8 din 2008 cu privire la combaterea traficului de persoane și în Legea Republicii Palau din 2005 cu privire la traficul de migranți și traficul de persoane.

Cuvinte-cheie: *trafic de persoane, trafic de minori (trafic de copii), faptă prejudiciabilă, scopul infracțiunii, acțiune principală, acțiune adiacentă, răspundere.*

**THE JURIDICAL-COMPARATIVE ANALYSIS OF THE NORMS THAT CARRY THE LIABILITY
FOR THE OFFENCES ON HUMAN TRAFFICKING IN THE PENAL LAWS OF GEORGIA,
IRELAND AND THE REPUBLIC OF PALAU**

This article classifies the regulations on human trafficking offences in the laws of Georgia, Ireland and the Republic of Palau among the laws that incriminate the act of trafficking of adults, together with the act of trafficking of minors (trafficking of children). The juridical-comparative analysis of the norms that carry the liability for the offences on human trafficking in the Penal Laws of Georgia, Ireland and the Republic of Palau is referred to the differences with the provisions from art.210 and 211 PC Rom from 2009 and art.165 and 206 PC RM from 2002. Therefore, the subject of analysis of the article is: the content and form of the main and adjacent acts of the prejudicial act; the form of sanctions and liability for the offence; the differentiation of the purpose of the offence; the differences between the notions from the Penal Code of Georgia from 22.07.1999, the Irish Law No.8 from 2008 on combating human trafficking and from the Law of the Republic of Palau from 2005 on trafficking of migrants and human trafficking.

Keywords: *human trafficking, trafficking of minors (trafficking of children), the prejudicial act, the purpose of the offence, the main act, the adjacent act, liability.*

O clasificare a reglementărilor referitoare la infracțiunile privind traficul de persoane din legislațiile altor state aliniază legislațiile Georgiei, Irlandei și Republicii Palau la legislațiile statelor în care se incriminează fapta de trafic de persoane adulte, alături de fapta de trafic de minori (trafic de copii).

În acest context, menționăm că în **Codul penal al Georgiei din 22.07.1999** [2] (în continuare – CP Ge), art.143¹ „Traficul de ființe umane” este parte componentă a Capitolului XIII „Infracțiunile contra drepturilor și libertăților omului” al Titlului VII „Infracțiuni contra persoanei” din Partea Specială. În același timp, art.172¹ „Traficul de minori” este parte integrantă a Capitolului XIV „Infracțiunile contra familiei și minorilor” al Titlului VII din Partea Specială a Codului penal al Georgiei din 22.07.1999.

Analiza comparativă ne permite să relevăm următoarele deosebiri între art.143¹ CP Ge, pe de o parte, și articolele corespondente din legislația penală a Republicii Moldova și din cea a României, pe de altă parte:

1) acțiunea principală din cadrul faptei prejudiciabile specificate la art.143¹ CP Ge este desemnată prin expresia „vânzarea-cumpărarea sau efectuarea altor tranzacții ilicite în privința unei ființe umane, precum și recrutarea, transferul, adăpostirea sau primirea acesteia”. Observăm că legiuitorul georgian evidențiază ca modalități ale acțiunii principale din cadrul faptei prejudiciabile: a) vânzarea-cumpărarea victimei; b) efectuarea altor tranzacții ilicite în privința victimei. În reglementările corespondente din legislația penală a Republicii Moldova și din cea a României o asemenea evidențiere nu se face.

În afară de aceasta, fapta prejudiciabilă prevăzută la art.143¹ CP Ge nu cunoaște modalitatea de transportare, menționată în art.165 și 206 CP RM, precum și în art.210 și 211 CP Rom din 2009;

2) doar constrângerea, șantajul și înșelăciunea sunt considerate modalități ale acțiunii adiacente din cadrul faptei prejudiciabile specificate la art.143¹ CP Ge. Cât privește șantajul, o asemenea modalitate a acțiunii adiacente nu este consemnată în reglementările corespondente din legislația penală a Republicii Moldova și din cea a României. Accentuăm că în art.165 și 206 CP RM se vorbește despre amenințarea cu divulgarea informațiilor confidențiale familiei victimei sau altor persoane, însă nu se precizează că astfel de informații trebuie să aibă neapărat un caracter compromițător.

De asemenea, în art.165 și 206 CP RM (nu și în art.210 și 211 CP Rom din 2009) nu se utilizează termenul „constrângere”. În locul acestui termen se folosesc sintagme care se referă la unele forme concrete ale constrângerii;

3) în alin.(1) art.143¹ CP Ge este utilizată sintagma „în scop de exploatare”. În paralel, în nota la acest articol se stabilește: „În sensul prezentului articol și al articolului 172¹ din prezentul Cod, prin „exploatare” se înțelege folosirea ființei umane în muncă forțată, în activitate criminală sau altă activitate antisocială, în prostituție sau alte asemenea activități sexuale, în sclavie, precum și pentru transplantarea sau utilizarea de organe ori țesuturi ale ființei umane”.

În contextul analizat, trebuie de consemnat că, potrivit lit.d) art.3 al Legii Georgiei nr.2944-Is/2006, „exploatare reprezintă folosirea unei persoane pentru muncă forțată, implicarea unei persoane în activități infracționale sau în alte activități antisociale, punerea unei persoane în condiții de sclavie sau în condiții similare sclaviei, exploatarea sexuală, constrângerea persoanei să ofere alte servicii, utilizarea unei persoane pentru transplantul unui organ al acesteia, a unei părți a organului acesteia sau a țesutului acesteia, ori utilizarea unei persoane pentru alte scopuri”. Această definiție a noțiunii de exploatare diferă de cea formulată în nota la art.143¹ CP Ge. Această disonanță dintre cele două definiții ale noțiunii de exploatare amintește de discordanța ce vizează conținutul noțiunii de exploatare în accepțiunea art.165 și 206 CP RM, pe de o parte, și în accepțiunea Legii Republicii Moldova nr.241/2005, pe de altă parte.

În altă ordine de idei, vom analiza reglementările referitoare la infracțiunile privind traficul de persoane din **Legea Irlandei nr.8 din 2008 cu privire la combaterea traficului de persoane** [3] (în continuare – Legea Irlandei nr.8/2008) [1, p.32].

Comparând prevederile acestei legi cu normele similare din legislația penală a Republicii Moldova și a României (*n.a.* – deși Irlanda se atribuie unui alt sistem de drept, decât aceste două), remarcăm următoarele distincții:

1) în alin.(1) art.4 al Legii Irlandei nr.8/2008, dedicat traficului de persoane adulte, nu este relevant conținutul acțiunii principale din cadrul faptei prejudiciabile corespunzătoare. În schimb, în dispoziția art.1 al acestei legi este definită noțiunea „trafic”. Din această definiție decurge că, în accepțiunea legiuitorului irlandez, traficul de persoane adulte propriu-zis reprezintă numai acțiunea principală din cadrul faptei prejudiciabile corespunzătoare, nu acțiunea principală alături de acțiunea adiacentă din cadrul faptei prejudiciabile corespunzătoare;

2) în mare parte, modalitățile acțiunii principale din cadrul faptei incriminate la alin.(1) art.4 al Legii Irlandei nr.8/2008 [1, p.45] au un conținut care se apropie de cel al modalităților acțiunii principale din cadrul faptelor incriminate la art.165 CP RM și la art.210 CP Rom din 2009. Un anume specific comportă doar modalitatea de determinare a victimei să intre pe sau să iasă de pe teritoriul unui stat ori să călătorească pe teritoriul statului (menționată la lit.b) art.1 al Legii Irlandei nr.8/2008), precum și modalitatea consemnată la lit.d) art.1 al Legii Irlandei nr.8/2008, în partea în care se referă la asigurarea victimei cu loc de muncă;

3) în ce privește art.2 al Legii Irlandei nr.8/2008, dedicat traficului de minori, modalitățile acțiunii principale din cadrul faptei prejudiciabile corespunzătoare sunt specificate chiar în acest articol, nu într-o normă de trimitere: a) vânzarea unui minor, oferirea sau expunerea unui minor spre vânzare ori invitarea la acceptarea unei oferte de cumpărare a unui minor; b) cumpărarea sau efectuarea unei oferte de cumpărare a unui minor;

4) conform alin.(2) și (3) art.2 al Legii Irlandei nr.8/2008, o persoană care trafică o persoană suferindă de o afecțiune psihică, în scopul exploatării acesteia, se face vinovată de o infracțiune; o persoană care (a) vinde o altă persoană, oferă sau expune o altă persoană spre vânzare sau invită la acceptarea unei oferte de cumpărare a unei alte persoane, ori (b) cumpără sau face o ofertă în vederea cumpărării unei alte persoane, se face vinovată de o infracțiune.

Astfel, sub anumite aspecte, răspunderea pentru traficul de persoane suferind de afecțiuni psihice se asimilează cu răspunderea pentru traficul de minori;

5) în dispozițiile de la art.2 și 4 ale Legii Irlandei nr.8/2008 se recurge la sintagma „în scop de exploatare”. În paralel, în art.1 al legii respective se explică: „exploatare înseamnă: a) exploatarea prin muncă; b) exploatarea sexuală; c) exploatarea constând în îndepărtarea unuia sau mai multor organe ale victimei”. O asemenea abordare diferă mult de cea îmbrățișată de legiuitorul moldovean, însă prezintă afinități cu abordarea pe care o atestăm în cazul legislației penale a României și a Georgiei;

6) conform alin.(6) art.2 al Legii Irlandei nr.8/2008, în acest articol termenul „exploatare” nu include sensul de exploatare sexuală. Or, traficul de minori în scopul exploatării sexuale este sancționat distinct și comparativ mai aspru în conformitate cu art.3 al Legii Irlandei nr.8/2008. O asemenea diferențiere a formelor scopului infracțiunii nu este cunoscută reglementărilor corespondente din legislația penală a Republicii Moldova și din cea a României.

În cele ce urmează, ne vom referi la incriminarea faptelor privind traficul de persoane în **Legea Republicii Palau din 2005 cu privire la traficul de migranți și traficul de persoane** [4] (în continuare – Legea Republicii Palau din 2005) (*n.a.* – Republica Palau este o țară insulară aflată în Oceanul Pacific la 800 km est de Filipine, care și-a declarat independența în 1994).

Care sunt diferențele dintre dispozițiile de la art.210 și 211 CP Rom din 2009, precum și de la art.165 și 206 CP RM, pe de o parte, și prevederile din Legea Republicii Palau din 2005, pe de altă parte? Răspunzând la această întrebare, menționăm următoarele:

1) din dispoziția de la art.6 „Infracțiunea de trafic de persoane” al Legii Republicii Palau din 2005 se desprind următoarele trăsături specifice: a) sintagma „cu sau fără bună-știință” are menirea să accentueze că răspunderea în baza art.6 al Legii Republicii Palau din 2005 se aplică chiar dacă făptuitorul nu are certitudinea în legătură cu anumiți parametri ai infracțiunii săvârșite; b) spre deosebire de legiuitorul moldovean, cel din Republica Palau nu graduează răspunderea pentru traficul de persoane implicând amenințare sau violență în funcție de lipsa sau prezența pericolului violenței pentru viața sau sănătatea victimei; c) spre deosebire de legiuitorul moldovean (care folosește termenul „înșelăciune”) și spre deosebire de legiuitorul român (care utilizează sintagma „inducere în eroare”), legiuitorul din Republica Palau face diferență între noțiunile „fraudă” și „înșelăciune”;

2) în art.7 „Infracțiunea de trafic de copii” al Legii Republicii Palau din 2005 sintagma „prin orice metode” denotă că, de această dată, conținutul acțiunii adiacente din cadrul faptei incriminate nu se mai limitează la modalitățile de: a) amenințare; b) violență; c) răpire; d) fraudă; e) înșelăciune; f) abuz de putere; g) oferirea sau primirea de plăți ori beneficii pentru a obține consimțământul unei persoane care deține controlul asupra victimei. Astfel, conținutul acțiunii adiacente din cadrul faptei incriminate la art.7 al Legii Republicii Palau din 2005 este unul fără limite exacte. Implementarea unei asemenea concepții, presupunând interpretarea extensivă defavorabilă a legii penale, este inoportună în contextul art.165 și 206 CP RM și al art.210 și 211 CP Rom din 2009;

3) în dispozițiile de la art.6 și 7 ale Legii Republicii Palau din 2005 se utilizează expresia „în scop de exploatare”. Totodată, la lit.d) art.2 „Definiții” al legii în cauză se explică: „exploatare înseamnă: sclavia sexuală; exploatarea persoanei în prostituție; munca forțată; sclavia; obținerea de muncă sau de servicii prin înșelăciune, fraudă sau cu ajutorul unor declarații false”. O asemenea concepție de expunere a scopului infracțiunilor privind traficul de persoane diferă de cea promovată de legiuitorul moldovean. În plus, printre formele scopului de exploatare care sunt nominalizate la lit.d) art.2 al Legii Republicii Palau din 2005 se regăsește sclavia sexuală și exploatarea persoanei în prostituție. Rezultă că exploatarea sexuală, care nu implică exploatarea persoanei în prostituție ori exercitarea unuia sau mai multor atribute ale dreptului de proprietate asupra victimei, nu se numără printre formele scopului de exploatare în cazul infracțiunilor prevăzute la art.6 și 7 ale Legii Republicii Palau din 2005;

4) art.8 „Infracțiunea de exploatare a unei persoane traficate” al Legii Republicii Palau din 2005 se aseamănă cu art.216 „Folosirea serviciilor unei persoane exploatare” al Codului penal al României din 17.07.2009. În Codul penal al Republicii Moldova din 18.04.2002 lipsește o normă similară. Amintim că doar în unele cazuri folosirea serviciilor care fac obiectul exploatării unei persoane traficate intră sub incidența dispozițiilor Codului penal al Republicii Moldova din 18.04.2002 (de exemplu, a articolelor 167 și 168).

Bibliografie:

1. DUMNEANU, L., GROSU, VI., BOLOCAN-HOLBAN A. *Drept penal comparat: Suport de curs*. Chișinău: CEP USM, 2014.
2. The Criminal Code of Georgia // http://www.parliament.ge/index.php?lang_id= GEO&sec_id=69&kan_det=det&kan_id=673 (Accesat 12.04.2012)
3. The Ireland Criminal Law (Human Trafficking) Act 2008 // <http://www.irishstatutebook.ie/ 2008/en/act/pub/0008/index.html> (Accesat 12.04.2012)
4. The Palau Anti People Smuggling and Trafficking Act (Bill) // http://www.palauoek.net/senate/legislation/sb/sb_7-16.pdf (Accesat 13.04.2012)

Prezentat la 11.04.2014